

Rapportage informatieronde

coalitievorming

gemeente Olst-Wijhe

2022 – 2026

1. INLEIDING

Op 14, 15 en 16 maart hebben de gemeenteraadsverkiezingen in Olst-Wijhe plaatsgevonden. Op maandag 21 maart 2022 is de definitieve uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen bekend geworden. Op de uitslag en de mogelijke toekomstige bestuursvorm is tijdens een raadsbijeenkomst op 30 maart 2022 door alle partijen gereflecteerd. Partijen hadden in een informele setting op 23 maart al laten weten dat het aan Gemeentebelangen Olst-Wijhe was om het initiatief te nemen in de informatiefase.

Gemeentebelangen Olst –Wijhe heeft aangegeven dat zij dit graag op zich neemt en heeft daarvoor ons, Harry ten Have en Alie Zandstra, op 23 maart jongstleden als informateurs gevraagd.

De informatie zijn wij daarop gestart met de volgende opdracht :

- Ga in gesprek met alle fracties uit de gemeenteraad;
- Analyseer en verken de mogelijkheden tot een coalitie , die op een ruime meerderheid in de raad kan rekenen;
- Betrek bij deze analyse de opvatting van partijen over de grote opgaven voor Olst –Wijhe;
- Verken de mogelijkheden tot een succesvolle vorming van een stabiele en collegiale coalitie die kan rekenen op een werkbare en bestendige meerderheid in de gemeenteraad;
- Inventariseer daarbij de thema's en aandachtspunten die bij het vervolgproces van coalitievorming relevant zijn ;
- Presenteer vervolgens aan de fracties een schriftelijk verslag met aanbevelingen voor de coalitievorming.

2. AANPAK

Er is gekozen voor een snelle en transparante aanpak. In een korte tijd is er gesproken met alle zeven fracties in Olst-Wijhe. Voor elk gesprek was een uur ingepland en had dezelfde opzet. Het waren plezierige en open gesprekken waarbij het opviel dat allen opmerkten te handelen vanuit het gegeven “het beste voor Olst-Wijhe te willen”.

Datum	tijd	Fractie	aanwezig
Dinsdag 6 april	17.30-18.30 uur	CDA	Jolande Olthof en Judith Compagner
Dinsdag 6 april	18.45-19.45 uur	PvdA	André Smit en Petra Koekkoek
Dinsdag 6 april	20.00-21.00 uur	D66	Rimmert Brandsma en Thijs Mulder
Woensdag 7 april	16.15-17.15 uur	Partij vd Sport	Michel Vierwind en Margot Gerritsen
Woensdag 7 april	17.30-18.30 uur	GroenLinks	Miriam van Zijp en Wilfred Vrugink
Woensdag 7 april	20.00-21.00 uur	VVD	Hans Olthof en Amando Maglio
Donderdag 8 april	9.00-10.00 uur	Gem.Bel.OW	Marcel Blind en Ronnie Niemeijer

De griffier heeft de fracties tevoren de hieronder vermelde vragen toegezonden zodat zij hierover alvast konden nadenken. Daarnaast is van te voren aangegeven dat er een schriftelijk verslag wordt gemaakt van de individuele gesprekken, hetwelk partijen ter controle op het uitgesprokene kunnen controleren. Ook is aangegeven dat er een schriftelijk verslag zal worden opgesteld van onze bevindingen.

De volgende vragen dienden als leidraad voor onze gesprekken:

- Hoe duiden partijen de uitslag van de verkiezingen;
- Wat zijn de majeure thema's van de onderscheidene partijen;
- Zijn er blokkades ten aanzien van onderwerpen en of partijen;
- Wat is de meest wenselijk bestuursvorm;
- Wie is jullie kandidaat-wethouder;
- Wat willen partijen bereiken de komende vier jaar.

De fracties hadden de mogelijkheid om onderwerpen toe te voegen aan het gesprek of vertrouwelijk informatie te delen met de informateurs. De gespreksverslagen zijn na de gesprekken in concept naar de gesprekspartners gemaild om te kijken of een en ander goed is verwoord. Hierop hebben de fracties gereageerd. De definitieve gespreksverslagen zijn de basis voor dit rapport en ons advies.

Ook hebben we vooraf een gesprek met uw burgemeester de heer A.J.G. Strien gehad.

3. Verkiezingsuitslag

In Olst –Wijhe heeft 55,9% van de stemgerechtigden gestemd. Dit was in 2018 nog 59,2% . Dit is nog altijd boven het landelijk gemiddelde van 50,9%. Deze daling komt overeen met landelijk beeld. De uitslag van de verkiezingen is hieronder, met een vergelijking van de uitslag in 2018 , weergegeven.

	2022			2018		
Politieke groepering	zetels	percentage	stemmen	zetels	percentage	stemmen
Gemeentebelangen Olst-Wijhe	5	27,5	2288	4	24,8	2099
CDA	3	20,5	1707	4	23,3	1975
VVD	3	15,7	1308	3	15,6	1323
PvdA	2	13	1085	2	13,9	1180
GroenLinks	2	11,9	992	2	12,3	1045
D66	1	6,9	572	2	10	849
Partij vd Sport	1	4,5	369	-	-	-

Het gemeentelijk centraal stembureau heeft in een zitting op maandag 21 maart het proces van de gemeenteraadsverkiezingen 2022 vastgesteld. Dit gebeurde onder voorzitterschap van de burgemeester. Tijdens de zitting is ook het verzoek van het CDA tot hertelling behandeld. Het verzoek is afgewezen. De definitieve uitslag is onveranderd gebleven ten opzichte van de voorlopige uitslag van 17 maart 2022. De eerste restzetel blijft dus voor de Partij vd Sport .

Gemeentebelangen Olst-Wijhe blijft met deze uitslag de grootste partij in de gemeenteraad en krijgt er een zetel bij ten opzichte van 2018. Het CDA verliest een zetel en behoud er drie. De VVD, PvdA en GroenLinks blijven stabiel met drie, respectievelijk twee zetels. D66 levert een zetel in en komt op 1 zetel. De Partij vd Sport krijgt een zetel in de gemeenteraad. Uit het vorenstaande blijkt eveneens dat het huidige college nu 68,5% van het aantal uitgebrachte geldige stemmen hebben gehad. In 2018 was dat 63,7 %.

4. TERUGBLIK OP DE VERKIEZINGEN

In de gesprekken is aan alle fracties gevraagd hoe zij terugkijken op de verkiezingen. Het meest genoemde thema in de terugblik op de verkiezingen is het lage opkomst percentage. In Olst-Wijhe heeft 55,9% van de stemgerechtigden gestemd. Dat was in 2018 nog 59,2 %. Dit baart nagenoeg alle fracties zorgen. Ook landelijk zien we deze trend. Vier jaar geleden lag de landelijke opkomst nog op 55%, deze verkiezingen op 50,9%. Overigens ligt het opkomstpercentage in Olst-Wijhe hiermee nog altijd boven het landelijk gemiddelde van 2018. Fracties vragen zich af of het vertrouwen in de gemeentelijke politiek niet geschaad is door de incidenten die zich landelijk hebben voorgedaan.

Daarnaast werd er opgemerkt dat er in Olst-Wijhe geen grote lokale issues waren waarmee een partij zich kon onderscheiden. Partijen benaderen elkaar met respect en zijn lief voor elkaar. Zo liggen de verhoudingen. Men schrijft dat toe aan het Raadsbreed werken, de verhoudingen zijn daardoor verbeterd.

De meeste fracties willen meer gaan nadenken over burgerparticipatie en meer mensen betrekken bij de te maken keuzes. Verbinding met de inwoners is hierbij een grote drijfveer. Het wordt over het algemeen belangrijk gevonden om meer draagvlak te zoeken als een onderwerp op de raadsagenda staat. In een vroeg stadium van planvorming de inwoners van Olst-Wijhe te betrekken is een gedachte. Het zoeken naar vormen van verbinding met de samenleving wordt genoemd als een opgave voor de komende periode. Ook wordt daarbij vaak genoemd dat de gemeenteraad vaker naar de mensen toe moet gaan, onder meer door op locatie te vergaderen. Verder werd er opgemerkt dat de fracties meer bijeenkomsten in de dorpen zouden moeten organiseren.

De fracties zijn bijna allemaal van mening dat ze een goede campagne hebben gehad met de andere partijen, al was de campagnetijd best kort te noemen. Als oorzaak werd hiervoor de Covid 19 pandemie genoemd. Het niet fysiek kunnen vergaderen werd als een nadeel gezien. De campagne verliep vriendelijk en correct. Hierdoor zijn de verhoudingen onderling goed gebleven. De fracties zijn tevreden over het omgaan met elkaar. Meerdere malen werd dit als reden opgegeven dat er geen blokkades zijn op personen en inhoud.

5. Opgaven voor Olst-Wijhe voor de komende periode

Fracties zijn in de gesprekken gevraagd naar de majeure opgaven voor de komende periode . Deze opgaven zijn niet diepgaand verkend maar kort langsgelopen.

Er zijn een aantal opgaven die door nagenoeg alle fracties genoemd worden. Hierop gaan we wat uitgebreider in dan de minder gemeenschappelijk genoemde thema's.

Woningbouw

Er zijn afspraken gemaakt over aantallen te bouwen woningen de komende jaren. (Gedoeld wordt op de Woonvisie 2022-2025, welke nog door de nieuwe raad moet worden vastgesteld) Partijen willen deze afspraken gestand doen. De 1200 woningen die gepland zijn de komende jaren moeten gebouwd worden naar behoefte. Er moet gebouwd worden voor starters, jonge gezinnen en ouderen, waaronder kapitaalkrachtige ouderen om zo doorstroming te kunnen bewerkstelligen. De mogelijkheden voor de komende jaren zijn al redelijk goed in kaart gebracht. Daar kunnen partijen zich in vinden. Anderen vinden dat er met name in de sociale huursector voor ouderen en jongeren gebouwd moet worden. Een percentage van 30% wordt genoemd . Er wordt opgemerkt dat de gemeente de regie moet houden. Een partij merkt op dat wonen een onderdeel is van een gelukkig leven. Er zijn locaties in de gemeente die nu een andere bestemming hebben maar logischer zouden zijn voor woningbouw oftewel inbreiding is nog mogelijk. Bij sommige partijen geniet dit zelfs de voorkeur. Anderen willen de uitbreiding zoveel mogelijk aan de randen en in kleine kernen , omdat daar de bevolking vergrijst. Als aandachtspunt wordt ook de sociale component genoemd , bouwen in het buiten gebied en het feit dat er niet veel uitbreidingslocaties zijn. Opgemerkt wordt hierbij dat het wonen iets doet met de dorpscultuur.

Er wordt gesproken over het bouwen van voldoende betaalbare woningen maar zeker ook een mix om te verdienen aan duurdere kavels . Men is van mening dat de gemeente een vinger in de pap moet houden bij de te ontwikkelen locaties. Ook het bouwen voor de jongere generatie wordt genoemd, met name sociale huurwoningen en eenvoudige koopwoningen. De prijzen voor starterswoningen vormen een discussiepunt.

Klimaat /energie

Partijen hanteren de lokale energievisie als leidraad. Hiermee wordt bedoeld De Ruimtelijke Visie Duurzame energie met wind en zon, welke gebruikt is voor de RES 1.0 die op 23 november 2020 is vastgesteld en de op 28 juni 2021 vastgestelde RES 1.0 . Alle partijen willen dat de gestelde doelen voor 2030 gehaald worden. De gemaakte afspraken om in 2050 energieneutraal te zijn onderschrijven alle partijen, maar men moet zich er niet blind op staren. Dat onze energie voorziening moet veranderen, daarover bestaan geen twijfel bij de fracties. Dit is een grote opgave ook voor Olst-Wijhe. Door vermindering van het gebruik van fossiele brandstoffen neemt de uitstoot van CO2 en andere broeikasgassen af. Daarmee wordt verdere opwarming van de aarde tegengegaan. Langzame afbouw van het gebruik van aardgas voor verwarming draagt ook bij aan het oplossen van het klimaatvraagstuk. De fracties zien daarbij zeker een rol voor de gemeente.

In de RES is het aandeel wind voor Olst Wijhe nu nog een p.m. post. Men wil die voor de komende vier jaar op nul zetten en dus geen windenergie ontwikkelen tot 2030. Men is van mening dat de gemeente zonder wind en met zon nog steeds kan gaan voldoen aan de ambities. In de RES is afgesproken zoveel mogelijk te clusteren als het om windmolens gaat. Dat kan niet in Olst-Wijhe. Rapport over gezondheid risico's en nieuwe afstandsnormen afwachten.

Daarnaast wordt er aangegeven dat men deze p.m. post ook op nul wil zetten om rust te creëren. Meerdere partijen geven aan dat het geen must is dat er windmolens komen, onder meer vanwege de gezondheidsrisico's. Een partij is niet tegen windmolens. Ook staan enkele partijen positief ten opzichte van de ontwikkelingen van zonnepanelen, deze zijn inpasbaar in de omgeving. De

verwachting is dat deze van tijdelijke aard zijn. Anderen zien dit niet als transformatie van de landbouwgrond en vinden het zonde om daarvoor veel kostbare landbouwgrond op te offeren. Men is blij met de zonneladder van de provincie. Prioriteit één is zon op dak, particulieren en bedrijven, kijken naar wat mensen zelf kunnen doen en processen makkelijker maken om zonnepanelen op daken te plaatsen. Er zijn momenteel veel landelijke onderzoeken gaande over vormen van verduurzaming. De ontwikkelingen gaan snel. Partijen zijn van mening dat er de laatste jaren voldoende beleidsnota's gemaakt zijn, er is nu tijd voor actie. Tempo maken maar wel reëel blijven. Stimuleren wat goed gaat. Kansen grijpen maar niet tot in de uitersten. Als innovatie wordt genoemd de ontwikkeling van waterstof, het plaatsen van mono-vergisters, lokale energie corporaties, slimme combinaties maken met gebruik van restwarmte en isolatie van woningen.

Sociaal domein

Het sociaal domein ligt alle partijen na aan het hart. In de afgelopen periode is er flink bezuinigd op het sociaal domein. Meer bezuinigen vindt men niet verantwoord. De raad heeft afgesproken een aantal risico's in de begroting te accepteren om voorzieningen in de lucht te houden, uiteraard binnen de kaders van de reserves en weerstandratio. Een speciale taskforce neemt de jeugdzorg onder de loep om eventuele verbeteringen door te voeren. Sommige partijen vinden dat de gemeente goede stappen zet in het sociaal domein, dat moet niet losgelaten worden. Gemaakte beleidskeuzes moeten doorgezet worden. Sommige partijen vinden dat er samenwerking gezocht moet worden binnen het DOWR verband, conform de jeugdzorg. Als voorbeelden worden genoemd de WMO en de Participatiewet. Dit zou efficiënter en effectiever kunnen worden opgepakt. Preventie en huishoudelijke hulp naar draagkracht worden genoemd als onderwerpen waar over gesproken moet worden.

Dit zijn thema's die in de formatie diepgaand moeten worden besproken. Bij het bekijken van deze thema's moet voor de formatiesessie natuurlijk in gedachten worden gehouden dat de prioritering van de thema's verschilt tussen fracties. Daarnaast kennen fracties binnen de thema's verschillende invalshoeken. Ook dient er rekening te worden gehouden met de Kadernota, met daarin opgenomen de eindrapportage heroverweging d.d. 5 juli 2021.

Vitaliteit en ontwikkeling buitengebied

Het landelijk gebied wordt belangrijk gevonden (land van waarde).

Partijen merken op dat er veel uitdagingen kansen en bedreigingen liggen op het platteland.

Genoemd worden wonen, bedrijvigheid, energiewinning, recreatie en toerisme. De recente stikstofontwikkelingen komen daar nog eens bij. Men vraagt zich af wat dit met de leefbaarheid van het platteland zal doen als veel boeren verdwijnen. Overigens zijn sommige partijen van mening dat er goed wordt samengewerkt als het om de transformatie van het platteland gaat. Als voorbeeld wordt "Salland Loont" genoemd. Het maken van goede afspraken hierover wordt belangrijk gevonden.

Ook vinden partijen dat binnen de normen, ruimte voor natuur en ruimte voor de boer, het landelijk gebied ingericht moet worden.

Olst-Wijhe is een plattelandsgemeente waarin noaberschap, dorpscultuur en Sallandse tradities erg belangrijk zijn. Enkele partijen vinden dat deze onder druk komen te staan door migratie vanuit het westen van het land. Deze normen en waarden wil men graag behouden en vragen aandacht daarvoor. Partijen vinden dat de gemeente een beperkte invloed heeft op de transitie van het platteland, dit door de landelijke en Europese wetgeving. Dat is frustrerend te noemen. Daar waar het mogelijk is dienen boeren ondersteund te worden. Als voorbeeld worden de erfcoaches genoemd. Enkele partijen zijn voor een integrale gebiedsgerichte aanpak, en bepleiten dit bij één wethouder onder te brengen. Ook noemen partijen de Omgevingswet als een factor die veel invloed heeft op de ontwikkeling van het platteland. Er zijn partijen die tegen de komst van megastallen en biovergisters zijn, maar voor mono-vergisters. Andere partijen zijn van mening dat laatstgenoemde te weinig opbrengen. De lokale markten en plattelandseconomie worden ook als verdienmodel gezien.

Financieel Beleid

Een solide financieel beleid wordt door de meeste partijen als een belangrijk item gezien. Men constateert een verschil in toekomstbestendigheid en kwetsbaarheid tussen Deventer, Raalte en Olst-Wijhe. Enkele partijen constateren dat er momenteel een disbalans is in maatschappelijke opgaven en beschikbare financiën en bestuurskracht. Men vindt dat er momenteel weinig beleidsvrijheid is, de reserves zijn op. Enkele partijen zien slimme samenwerking met de DOWR gemeenten als middel dat efficiencywinst kan opleveren. Een partij is de mening toegedaan dat er als gemeente slim omgegaan moet worden met de beschikbare budgetten, maar het houdt een keer op. Dat signaal moet duidelijk gemaakt worden. Artikel 12 acht men niet ondenkbaar.

Ander minder benoemde thema's zijn in willekeurige volgorde: De OZB, de enquête "Waar staat je gemeente", economie, participatie, gezonde leefstijl, regionale samenwerking en maatschappelijk vastgoed.

6. AANDACHTSPUNTEN BIJ HET VERVOLGPROCES VAN COALITIEVORMING

Tijdens onze gesprekken werd er ook iets gezegd over het toekomstig proces van de onderhandelingen en aandachtspunten daarbij. De meeste fracties hebben op voorhand hier niet diepgaand over nagedacht. Wij zijn van mening dat onderstaande punten in het begin van de formatie nadrukkelijk vooraf op tafel moeten.

Transparantie en openheid in het formatieproces

Het wordt belangrijk gevonden om in het formatieproces regelmatig en transparant te rapporteren aan de samenleving en de raad. Dit geeft mogelijkheden aan Raad en samenleving om eventueel te adviseren.

Zorgvuldigheid en tempo

Bij de vorige formatie was het uitvoeringsprogramma een langdurig proces. We zijn gebaat bij zorgvuldigheid, maar tempo is ook belangrijk. Ga voortvarend en zorgvuldig te werk.

Vorm (coalitie) akkoord

Nagenoeg alle partijen willen een akkoord op hoofdlijnen, het vorige akkoord was te ambitieus. Geef de Raad de ruimte. Partijen zouden zich kunnen vinden in een vorm van raadsbrede agenda, met duidelijke prioritering, die jaarlijks gecheckt wordt op bijstellingen of herprioritering. Een **dynamische** raadsagenda. Een goede doorrekening van het akkoord wordt zeer wenselijk geacht. Betrek bij de vorming van een nieuw akkoord de adviezen van de werkgroep bestuurlijke vernieuwing, weergegeven in de nota "Raadswerk is mensenwerk".

7. Conclusies en aanbevelingen

In de voorgaande hoofdstukken hebben wij de opbrengst van onze informatieronde zo transparant mogelijk weergegeven. Samenvattend komen wij in dit hoofdstuk tot een conclusie en aanbevelingen. De basis voor ons advies komt voort uit onze gesprekken met de fracties.

De onderstaande constateringën uit deze gesprekken zijn daarbij met name van belang:

- In de gesprekken hebben alle fracties met uitzondering van één partij uitgesproken bestuursverantwoordelijkheid te willen dragen;
- Veel fracties vinden het gezien de uitslag van de verkiezingen logisch om niet al te zwaar af te wijken van de huidige situatie ; de zittende partijen die een wethouder hebben geleverd hebben in zijn totaliteit winst geboekt . De uitslag vraagt daarom niet om een grote afwijking van de koers;
- Eén fractie heeft aangegeven het wenselijk te vinden dat één wethouder uit de links progressieve hoek komt;
- De meeste fracties geven aan dat het prettig zou zijn dat er ook een balans is op programmatisch vlak;
- De meeste fracties in Olst –Wijhe hebben een voorkeur voor drie fulltime wethouders (is nu 2,7 fte). Deze wethouders zijn essentieel om de ambities van Olst-Wijhe te verwezenlijken;
- Inhoudelijk en persoonlijk zijn er geen blokkades geformuleerd; Alle fracties hebben aangegeven dat zowel op persoon als programmatisch tot overeenstemming kan worden gekomen. Tussen sommige partijen bestaat echter een ideologische programmatische afstand, die dient te worden overbrugd;
- Alle partijen willen werken met een akkoord op hoofdlijnen, het vorige akkoord wordt als te ambitieus ervaren;
- Alle partijen vinden financiële stabiliteit belangrijk en willen dat het te sluiten akkoord vooraf goed wordt doorgerekend;
- Een aantal fracties geven aan niet onwelwillend tegenover een Raadsbreed akkoord te staan omdat dit in de afgelopen jaren tot een prettige samenwerking heeft geleid, maar staan ook open voor alternatieven zoals een meerderheidscoalitie ;
- De huidige partijen die momenteel het college vormen hebben voorkeur voor een coalitie met drie partijen met de huidige samenstelling. Dat zorgt voor stabiliteit. Daarop aangevuld met een strategische agenda voor de Raad. Door de collegepartijen wordt uitdrukkelijk aangegeven dat de kleinere partijen niet buiten spel mogen komen te staan. Deze agenda zou jaarlijks moeten worden geactualiseerd

De stabiele en collegiale meerderheidscoalitie die in onze ogen kan rekenen op een werkbare en bestendige meerderheid in de gemeente raad is Gemeentebelangen O-W, VVD en CDA .

Zetels	Raadszetels	Zetels beoogde coalitie
Gemeentebelangen O-W	5	5
CDA	3	3
VVD	3	3
PvdA	2	
GroenLinks	2	
D66	1	
Partij vd Sport	1	
Totaal	17	11

Voor- en nadelen van een coalitie met drie partijen

Voordelen:

- Er wordt niet afgeweken van de bestaande situatie, wat betreft de invulling van de wethoudersposten, daarbij in acht nemend dat er op dit moment sprake is van een raadsbreed akkoord is met drie wethouders.
- De winnaars Gemeentebelangen en VVD zitten in deze combinatie;
- Het is een meerderheidscoalitie door het midden;
- Er zit een programmatische balans in deze variant;
- Partijen hebben ervaring met besturen;
- Betrokken partijen hebben een uitstekende samenwerking tot nu toe;
- De onderlinge verhoudingen zijn goed en er is onderling vertrouwen;
- Er is overeenstemming over de vorm van een coalitieakkoord ;
- Er is eensgezindheid over de majeure thema's.

Nadelen:

- De winnaar Partij voor de Sport zit niet in deze variant;
- De drie partijen van het zittende college gaan door , dit kan de vraag oproepen of er genoeg ruimte voor vernieuwing is ;
- Het is een ruime meerderheid in de raad.

Alles overwegende concluderen we dat een coalitie van Gemeentebelangen O-W, de VVD en het CDA op dit moment het meest kansrijk is om een coalitie te vormen .

8. Advies

In de bovenstaande hoofdstukken hebben we de opbrengst van onze informatieronde zo transparant mogelijk weergegeven. Samenvattend komen we in dit hoofdstuk tot het volgende advies.

De verkiezingsuitslag is tijdens de raadsbijeenkomst van woensdag 30 maart jl. onderwerp van reflectie geweest. Al op 23 maart heeft Gemeentebelangen O-W ons, Harry ten Have en Alie Zandstra, als informateurs gevraagd.

- Ga in gesprek met alle fracties uit de gemeenteraad;
- Analyseer en verken de mogelijkheden tot een coalitie die op een ruime meerderheid in de raad kan rekenen ;
- Betrek bij deze analyse de opvatting van partijen over de grote opgaven voor Olst –Wijhe;
- Verken de mogelijkheden tot een succesvolle vorming van een stabiele en collegiale coalitie die kan rekenen op een werkbare en bestendige meerderheid in de gemeenteraad;
- Inventariseer daarbij de thema's en aandachtspunten die bij het vervolgproces van coalitievorming relevant zijn ;
- Presenteer vervolgens aan de fracties een schriftelijk verslag met aanbevelingen voor de coalitievorming.

Voor onze opdracht zijn we in gesprek gegaan met alle zeven fracties uit de gemeenteraad van Olst-Wijhe. Veel varianten en mogelijke bestuursvormen zijn de revue gepasseerd. De volgende elementen zijn in onze ogen van belang voor ons uiteindelijk advies gelet op de gesprekken met de fracties.

- Getalsmatige verhoudingen oppositie –coalitie;
- De uitslag van de verkiezingen en de steun voor het voortzetten van het huidige bestuurscollege;
- Programmatische balans;
- Eensgezindheid over de majeure thema's voor gemeenten voor Olst- Wijhe;
- De vorm van het bestuursakkoord;
- Er zijn geen blokkades uitgesproken op wethouder kandidaten of op onderwerpen.

Alles overwegende concluderen wij dat een coalitie van Gemeentebelangen O-W , VVD en CDA het meest kansrijk is om te komen tot een stabiele en collegiale coalitie die kan rekenen op een werkbare en bestendige meerderheid in de gemeenteraad. Het advies is om met deze coalitie te werken met drie fulltime wethouders . Drie wethouders zijn minimaal nodig om de ambities van Olst-Wijhe te verwezenlijken en de werkdruk goed aan te kunnen.

Tijdens de gesprekken kwam ook het toekomstig proces van de coalitieonderhandelingen ter sprake. De navolgende punten zijn van belang voor het vervolgproces:

1. Transparantie en openheid in en voorafgaand aan het formatieproces; dit geeft de mogelijkheid aan de raad en de samenleving om eventueel advies te geven;
2. Zorgvuldigheid en tempo. Ga voortvarend en zorgvuldig te werk in de coalitievorming. Stel daarom een formateur zo snel mogelijk aan;
3. Aanvliegroute van formatie en teamvorming. Besteed aandacht aan de teamvorming . Houdt hierbij rekening met het verschil in prioriteit bij de fracties;
4. Vorm coalitieakkoord . Maak een coalitieakkoord op hoofdlijnen en maak vooraf een raadsbrede strategische raadsagenda met alle in de raad vertegenwoordigde partijen. Geef aan, deze

agenda jaarlijks te willen bijstellen en eventueel te herprioriteren. Spijker niet alles dicht in het coalitieakkoord. Geef de Raad de ruimte.

5. Financiële stabiliteit. De meeste fracties vinden een stabiele financiële situatie erg belangrijk voor Olst –Wijhe . De bezuinigingsrondes van de afgelopen jaren worden als erg bezwaarlijk ervaren. Zorg voor een goede financiële doorrekening van het coalitieakkoord .
6. Majeure opgaven. Bij het bekijken van de opgaven woningbouw , klimaat /energie en sociaal domein moet in gedachten gehouden worden dat de prioritering van de thema's verschillen tussen fracties. Daarnaast kennen fracties verschillende invalshoeken.
7. Er wordt verschillend gedacht over de manier waarop participatie in Olst –Wijhe vormgegeven is en moet worden. Bespreek dit en maak er afspraken over.

Tot Slot

We waren aangenaam verrast door de vraag van Gemeentebelangen of we beschikbaar waren om voor uw gemeente het informatietraject vorm te geven.

Door hier ja tegen te zeggen hadden we het genoeg om enerzijds velen van u te ontmoeten tijdens onze gesprekken en anderzijds eens een kijkje te kunnen nemen in de keuken van uw raad. Temeer omdat u allen bereid was ons open en constructief tegemoet te treden. Ons is opgevallen dat bij u allen het belang van uw gemeente voorop staat.

Uw griffier Jacqueline van Zwam danken we voor haar professionele ondersteuning en snelle verslaglegging. Jacqueline veel dank!

Rest ons nog jullie een goede politieke toekomst toe te wensen.

Harry ten Have,

Alie Zandstra.